

poletja na svojem polju ali travniku ob času žetve ali kositve povžil. Vsa ta hrana se na to obrne, da se izguba toplote v hudi zimi zopet nadomesti. Ravno taka pa je tudi z govejimi hlevi in svinjaki. Kolikor mrzlejši hlev, toliko več krme se porabi za vzdržanje živalske toplote, toliko manj maščobe, mleka, mesa, jaje, volne tudi živina pridela. Če je tedaj uboga živinica po razdrtih in nemarnih hlevih pospravljena in v njih noč in dan celo zimo premrzuje, gre skozi luknje in špranje hlevne sila veliko krme v zgubo. Tu ali tam trdno pribita deska, zamazana špranja, nova v okno vrezana šipa, z steljo dobro založene stene, z slamnatimi kitami skrbno opletene duri, suha obilna nastelja namesto gnjilega premočenega gnoja, cela streha, trdne stene v hlevu imajo za živino dostikrat več dobrote in vrednosti, kakor bi ji pa celi kupi več pokladane krme podali; ker da se tudi v mrazu več povžije, ji vendar le slabo tekne. V dobrem, toplem hlevu bode živinica še pri pičlejši krmi tudi gladka, svitla, životna.

Kako kruh peči.

M. Stara je skušnja, da daje testo, ki je brž spočetka bolj trdno omešeno in dobro pregnjeno, bolj bel in bolj rahel kruh, kakor pa prereditno in slabo pregnjeno testo. Zelo imenitno in potrebno pri pečenju kruha je pa, da se moka prej skozi sito preseje. Moka pride po presejanju skozi sito z vsemi svojimi delki z zrakom bolj v dotiko in se tako zračnega kislega bolj navzame. Testo iz presejane moke se bolj lahko pomeša z vodo in kvasom, bolje hodi in ga ni treba tako dolgo mesiti, kar nima drugega namena, ko testo z zrakom napojiti in moko z njim prav dobro pomešati. Kruh, ki je iz na novo presejane moke izpečen, je bolj rahel in v vsakem oziru boljši. Kolikor dalj časa je moka pred peko ležala, toliko potrebnejše je presejanje. Memo gredé še omenimo, da bi si gospodinje marsiktero prevaro in marsiktero jezo prihranile, ko bi moko, katero hočejo za razne pekarije porabiti, prej skozi sito presejati hotele. Testo bi bolj gotovo hodilo in težavno mesenje si prihranila, ki ima poglobitno ta namen, da se testo zraka navzame.

Miši, tiče od drevesnih semenskih posejatev pregnati.

M. Seme v trdih luščinah se pred posejanjem v posodi napolnjeni z vodo, v kateri se je minium raztopilo, namoči. Nobena tica, miš ali podgana se takega semena ne loti več. Pomoček je priprost in priporočbe vreden.

Sejmovi 24. febr. Loče, Rogatec; 25. febr. Arvež, Kozje, Laško, Videm, Slov. Bistrica; 28. febr. Šoštanj; 1. marca Planina, 3. marca Oplotnica.

Dopisi.

Iz Haloz. (Ženitve nemaničev) se letos čezmerno množijo, menda drugod tudi tako, kakor pri nas. To je velika nadloga na več strani. Koče se polnijo z deco, ki pomaga očetom in materam krasti brž ko nekaj vzraste. Če pa se kaka nesreča takim nemaničem zgodi, mora srenja skrbeti in za njimi plačevati. Zato se mi je g. dr. Radaj, slovenski kandidat mariborskega okraja, prav dopadel, ko sem bral, da je pri sv. Lenartu volilcem razlagal in povdarjal potrebo nekaj storiti zoper neomejeno ženitvanje nemaničev in srenjam pripoznati pravico takim ženitvam ugovarjati. Da je naš poslanec in kandidat g. Herman tistih misli, to že dolgo vemo in ga bomo torej zopet izvolili. Omenim še le to, da mnogo nemaničev sedaj rajši v koče sili stradat, poležavati in krast, kakor da bi pošteno pri posestnikih delali in si svoj kruh kot hlapci in dekle služili. Kmet ima torej le plačevati, delal pa bi naj sam — brez hlapcev in dekel, ker jih dobiti ne more ali vsaj nikoli preplavati.

Iz Šaleške doline. (Pogosto se ženijo) sedaj, ki še žlice in lonca ne glešajo. Bodi hlapec ali dekla, če si le nekaj krajerjev prislužita, hajd k poroki. Lehkomišljena si kupita najgoršega blaga in data pri „purgarskem“ krojaču delati; nevesta je oblečena, kakor kaka „frajlica“ v Velenju. „Frailica“ ima namreč dolgo janjko, na janjki židane obrobke in „pankele“ na vsaki strani, kakor „faffe“, da bi jo kmalu lahko veter vzdignil; na glavi zelen klobuk, za klobukom „strausovo“ perje, povrh še beli „til“ in se suče pred štacunarjem, kakor pav. Pred nekaterimi leti sem prišel iz hribov v Velenje in sem naletel na gostijo; vriskali in skakali so, da se je hiša tresla, mize v gibavale pod jedili in pijačo, in godci so godli, da so samega potu mokri bili, kakor miši, kedar skoz vodo gazijo. Povedali mi so, da je bila ženitev nekega hlapca in deklet. Letos sem pa poizvedel, da stanujeta v neke revnej koči z kopicom otrok v velikej siromaščini in uboštvo. Zastran volitev se tukaj čudimo, zakaj „Slov. Gosp.“ nič ne oznani, koga nam volilni odbor v Mariboru za poslanca priporočiti namerava? Odgovor uredništva. Prihodnji „Slov. Gosp.“ bo objavil volilni poziv, sestavljen od znanega zagovornika Slovencev, blagega g. Hermana, ter bo takrat imena vseh kandidatov slovenskih naznanil, med njimi za velenjski, slov. graški, mahrenberški okraj: g. Feliksa Šmid-a, grajščaka v Mahrenbergu. To pa je tako prišlo. Slovenski poslanci, med njimi g. Herman, so v Gradcu zapazili, kako se je g. Šmid večkrat za Slovence, zlasti pa za kmetске ljudi, potegnil, čeravno se je bil z tem nemškimi ustavakom in liberalcem hudo zameril. Enkrat je g. Šmid odločno zahteval, naj se nemaničem ne pripušča svobodno ženitvanje na škodo srenjam, in da se naj nepotrební okrajni zastopi

odpravijo itd. Sploh g. Šmid, kakor tudi g. Šnidrič v Brežicah, sta se skazala kot modra za blagor kmetskega ljudstva vneti in Slovencem pravična moža. Tudi zastran šole in uplivanja sv. katoliške vere na izrejo otrok ta gospoda zelo drugače mislita, kakor nemški liberalci. To je slovenske poslance napotili stopiti z njima v razgovor in na posled v to, da bodeta oba od volilnega odbora v Mariboru Slovencem priporočena za poslanca v deželni zbor štajerski. Zastran č. g. dr. Šuca pa se volilni odbor ni mogel zediniti in porazumiti, nekaj tudi za to, ker je volilni okrajni odbor v Slov. Gradu odločno odbil z mariborskim v ožjo dotiko stopiti. Zato se je pa ta poprijel tem bolj g. Šmida, zlasti ker je ta besedo dal, da bo stopil v zvezo z slovenskimi poslanci, volil g. Hermana v deželni odbor in pri volitvah za državni zbor podpiral slovenskega kandidata. Tako je „Slov. Gospodar“ sam pa se ne odloči ne zoper č. g. dr. Šuca, od katerega je hvaležno prejel že mnogo podpore, ne zoper g. Šmida, kije tudinaročnik. Najodločijo volilci ali pa kandidata sama!

Iz Celja. (Vbijalca Žagerja) so po 2dnevem zaporu zopet spustili iz ječe do končne obravnave. Domači, kakor sosedje, se ga jako bojé, ker je zares nevaren človek. Enega izmed tistih 3 jetnikov, ki so iz celjske ječe potegnili in sicer najnevarnejšega na 8 let obsojenega Šunko-ta od sv. Lenarta v Slov. Gor., so pretečeni teden žandarji zopet vjeli. Ko so jo namreč iz kajhe pobrisali, začeli so nagloma zopet vsi 3 svoj stari posel ter kradli najprej v Laškem okraju, pozneje okrog Šoštanja. Tu so v nekem škalojvu imeli shranjene naropane reči ter so po noči kuhali in pekli, kar so nakradli. Žandar zapazi na sumljivem kraju ogenj goreti, pride blizu in res, vsi trije beguni so bili skupaj — pa nagloma jo poberejo ter skušajo uteči. Toda Šunko se spodtakne, pade in pride žandarju v roke. Ostalih 2 ni bilo mogoče dobiti. Zadnjič so naši „verfassungsvereinlerji“ napravili svoj shod; pa žalostnega obraza gledajo eden drugega le 12 se jih je sešlo, niso mogli sklepati. „Cill.-Ztg.“ zaradi tega lamentira in solze toči. — (Vboj.) Preteklo je komaj leta dni, kar smo deživali v naši okolici grozno hudobijo, da je sin lastnega očeta vbil in že moram naznanjati skoraj enako zločinstvo. 7. februarja zvečer pride Gustav Žagar iz Lave s svojim tastom Rojcem vkajen domu ter tirja od svoje žene, naj mu izroči denar, kar ga je prejela za prodano kravo. Ker se žena, vedoč, da jej zapravljivi mož denar, če ga v roke dobi, nagloma zopet zapije, temu ustavlja, jo malopridnež jame daviti ter ji hoče po sili denar vzeti. Na krič, ki je vstal, prileti tast ter skuša svojo hčer zlobnežu izviti; toda zet ga vdari s polenom tako močno po glavi, da jo globoko v možgane precepi. Ranjeni tast obleži brez zavesti in drugo jutro dušo izdahne. Tudi svojo svakinjo je divjak z dletom globoko

ranil, ker je branila svojo sestro. Po dovršenem hudodelstvu se poda mirno spavat; drugo jutro pa je svoje zločinstvo sam sodnji objavil. Ljudstvo popraša rado vedno: kakšno kazen mu bodo neki odmerili? Kakšno? Par let ga bojo v ječi pitali, potem pa pride domū star razsajalec, če ne hujši, kakoršen je bil do zdaj.

Iz Ptujja. (Ptujski židovje.) Krščenih židov v Ptujji baje nikoli ni pomanjkovalo; vsaj haloški viničarji, ki so bili nekdanj večidel sami posestniki, to precej glasno pričajo. Zdaj ena leta sim se kaže, da so tudi pravi obrezani otroci Abrahamovi Ptuj in njo okolico izvolili si za novo obljubljeni deželo. Že šteje ptujsko mesto precejšnjo kompanijo judov; tudi v ptujске šole zahaja več židovskih otrok, fantov in deklin. Trije judje kali so branjari in žganjari, eden posestnik lastnega hrama; nedavno se je pri okrožni sodnji v Celji v protokolirala firma: „Samuel Friedrich, Produktenhändler in Pettau“; mestna tržnina je v židovskih rokah; edina gostilnica „Stadt Wien“, ki je še bila za kaj, dala se je z novim letom židu v najem, ki je lepe prostorije v žitnice in shrambe spremenil; s tem je tudi „narodna čitalnica“ postala židovska najemnica; tudi tam, kder so imeli poprej mestjani svoj kazino, so zdaj židovski magacini. Pred kratkim je židov „Schön“ odprl svojo bukvarnico združeno z lastno tiskarno in 10. t. m. je pri njem izšel prvi broj novega tednika „Pettau-er-Wochenblatt“, o katerem „šmarnoviču“ Vam hočemo drugokrat kaj več poročati. Starodavni Ptuj štel bode skoro že svojih tritisoč let, pa svojega časnika še nikoli ni imel; zdaj nam je izvoljeno ljudstvo izraelsko prineslo tudi ta blagodar. — Nekteri celo trdijo, da se je osnoval poseben skrivni komitē z namenom naglo požidovljenje Ptujja z vsemi močmi pospeševati, in pravi se, da na čelu tega komiteja bojda stojita oča mestni župan in pa ravnatelj ptujске realke; vendar mi tega za sedaj še ne moremo in nočemo verovati. Istina pa je, da se je ravno v času sedajnjega županovanja židovstvo v Ptujji toliko veselo razcveto; istina je, da židovje pri magistratu ptujskem v posebni gnadi stojé, in da se je pri dražbah dala židu prednost, če je le 5 krajcarjev več ponudil, kakor vbogi kristijan; istina je, da je nek ptujski prerok izgovoril pomenljivo besedo, da če pojde to tako naprej, kakor je začelo, imel bode Ptuj v desetih letih juda-župana. — Prosit! je rekel srdito Dr. Strafela, odstavljani župan na to. Le naj si nabirajo te... — pozneje se bodo pa čohali! Že sedaj, tožijo naše gospe, da ni več lahko dobiti v Ptujji niti jajca, razun iz čebuločesno smrdnih židovskih rok.

Iz Rajhenburga na Savi. 13. t. m. so se č. g. kaplan A. Ostrožnik od nas v Škale preselili. Okoli pet let so v naši fari pastirovali. Vsak trg skoraj na slovenskem Štajerju ima kako društvo, bodi si čitalnico ali kaj drugega, ali v Rajhenburgu je vse tiho in mirno, čeravno je dosti vrlih narodnjakov v trgu samem, kakor tudi v fari. Ali nebi bilo

vrlo, ko bi se kako društvo osnovalio? Sposobnih mož bi ondi bilo dovolj. Treba je le, da kak pogumen mož reč v roke vzame!

Sv. Peter blizu Maribora. V tork 19. t. m. so bila tukaj cerkvena mrtvaška opravila za Pija IX. V prelepej hiši božji je bil postavljen velikanski mrtvaški oder, na katerem je gorelo 85 sveč v spomin pet in osemdeset let sv. Očeta, 86. pa je bila ugasnjena in pretirna v znamenje, da je sveča, ki je tako dolgo svetila v kat. Cerkvi, ugasnola. Na sprednjem delu odra je bilo znamenje našega Odršenika — sv. križ, križema pa položena škofovska palica in papeževa, ovita s črnim pajčelanom. Na spodnjem delu je bil oder okinčan z znamenjem papeževe oblasti in časti: z tremi kronami ozalšano tiaro, z ključmi sv. Petra, ter s podobo rajnega Pija IX. Vrh tumbe je bila truga s črnim žametom prevlečena, na kateri je bilo zlato mešno oblačilo, podoba brezmadežne Matere, slika sv. Petra, kelih in mešne knjige. Na podslombi zarkofaga so sedeli 4 evangelisti z letnimi številkami rojstnega leta 1792, mešnikovega posvečevanja 1819; leto 1827., ko so sv. Oče škof izvoljeni bili in 1846, ko so papež postali. Na stranskih stopnicah so viseči angelji kazali leto 1869 t. j. petdesetletnico mešnikovega posvečenja, — 1877 pa škofovskega jubileja, ter den smrti 7. febr. 1878. Nasproti mrtvaškemu odru je bilo okno prekrito z veliko transparento (presvetno) podobo sv. Očeta. Cerkva je bila od zgođej napolnjena z vernimi. V pridgi so domači pastir življenje rajnega v posamesnih prigodkih vernim pred oči postavili, njih blagonosno vladanje Cerkve, pa tudi njih trpljenja in vesele trenutke omenili. Asistirano sv. mešo so služili preč. g. kanonik Ignac Orožen, pri kateri je pel ubran zbor žalostinko po sv. Očetu nalašč zato priložnost zloženo, ki je tiskana med verne bila razdeljena.*) Z visokega zvonika ste dve črni banderi naznanjale veliko zgubo sv. Očeta. Blizu 500 vernih kristijanov je darovalo sv. obhajilo za poglavarja sv. Cerkve, zmed njih vsa šolska mladina, kar je gotovo genljivo cerkveno opravilo najbolj povzdigovalo in posvetilo.

Iz Koroškega. (Razne novosti.) Pomanjkanje duhovnikov postaja čedalje bolj občutljivo; novih dobivljamo vedno manj, med starimi pa smrt nemilo kosi. V enem letu nam je umrlo 21 gospodov in nedavno smo prošta Inckota v Podkernosu pokopali. Ranjki je bil blaga duša in od vseh spoštovan in ljubljen, ki so ga poznali. Postal je 71 let star in zadnji čas odlikovan kot častni korar knezoškofijskega krškega kapitela. — Zastran volitev ni veliko slišati, ker se agitacija še vsa bolj tajno vrši. Slovenci računimo na zmago vsaj 2 naših kandidatov, znanega, neumorna delavnega narodnjaka č. g. Andreja Einspielerja in g. Moraka, okrajnega sodnika v Doberlivasi. Vendar

če ne bodo volilni možje trdneje stali, kakor pri zadnji volitvi za državni zbor, bo težko zmagati. Naši domoljubi bodo pa gotovo storili, kolikor jim bo mogoče, vsaj toliko hočemo in moramo doseči, da bo svet zopet zvedel, da še nekoliko tisoč Slovencev na Koroškem živi in da jih še niso nemčurji vseh v svojo mavho poskrili. — Blizu Kotič se je nedavno zgodila velika nesreča. V noči je nekdo nalašč in zlobno užgal Mürtljevo kajžo in je z njo vred zgorelo troje ljudi, 2 priletna možka in 9leten dečko.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Najvažnija reč so sedaj za nas nove volitve za deželni zbor štajerski in koroški; vršijo se volitve volilnih mož. Upamo, da bodo naši prijatelji povsod storili svojo dolžnost in skrbeli za izvolitev poštenih in zanesljivih mož. Za ljutomerski, gornje-radgonski in ormuški okraj so v Ljutomeru 19. febr. t. l. zbrani številni domoljubi za kandidata postavili izvrstnega, vseskozi zaupanja vrednega posestnika in načelnika okrajnega zastopa ljutomerskega, g. Kukoveca. Bil je že enkrat poslanec in ni dvomiti, da bo blizu enoglasno izvoljen. — Volitve na Koroškem bodo 22. 27. marca in 2. aprila. Želeti je, da se Slovenci in konservativni Nemci enkrat zdramijo in krepko stopijo v volilno borbo. — Tudi v gornji in spodnji Avstriji in v Solnograškem so volitve razpisane. V državnem zboru so z veliko večino liberalni nemški poslanci sklenili sprejeti novo colninsko postavo in kavo ljudem podražati: vrglo se bo namreč 20 fl. colnine na 100 kilo kave; sploh ministerstvo je sijajno zmagalo in sedaj ni dvomiti, da se bo tudi nagodba z Ogersko sprejela, kakoršno so naši in magjarski ministri med seboj dogovorili. Iz razprave smo pa začudeni poizvedeli, kako so Angleži in Nemci po 400.000 fl. našim nemškim liberalnim in magjarskim listom porazdelili, da so za angleške in nemške koristi gledé colnine pisali zoper Avstrijo. To je grdo pa tudi žalostno znamenje in dokaz, da imamo med seboj že mnogo izdajalcev. — Na Ogerskem je razkačen oficir svojega lastnega obrista grofa Szapary-ja ustrelil; morivca bodo obesili. — Lepo in veličastno so ne samo po drugod, ampak tudi pri nas zadušnice obhajali in javno žalovanje za Pijem IX. verni katoličani kazali, predsednika ogerske zbornice in velikašev sta celo v slovesnih in javnih govorih povdarjala velikost zgube, ki je kat. Cerkvo zadela z tem, da so Pij IX. umrli. Povsod so priznavali več ali manj obširno čednosti Pija Velikega, le v dunajski zbornici poslancev in gospodov ni nihčar besedice črhnil. No, pa od bivšega graškega doktorja in župana Rechbauerja tudi nihčar ni kaj takega pričakoval. Taki gospodje se preveč bojijo zamere pri judovskih in freimavrijskih listih. — Zadnji čas so zlasti magjarski listi za-

*) Lepa pesem se dobi lično tiskana v tiskarni g. Pak-a v Mariboru, 1 kr. velja iztis, 100 iztisov 1 fl. Ured.